

Robert Stańko, Lesław Wołejko, Filip Jarzombkowski,
Magdalena Makles, Dorota Horabik

OCHRONA TORFOWISK ALKALICZNYCH W POLSCE

Protection of alkaline fens in Poland

ABSTRAKT: Praca zawiera informacje o wielokierunkowych działaniach na rzecz skutecznej ochrony torfowisk alkalicznych w Polsce. Omówiono stan rozpoznania krajowych zasobów tego siedliska, wybrane aspekty ich ekologii i potrzeby ochrony. Szczególną uwagę zwrócono na zakres i skuteczność metod ochrony aktywnej, realizowanej przez Klub Przyrodników.

SŁOWA KLUCZOWE: torfowiska alkaliczne, ochrona aktywna, siedliska Natura 2000

ABSTRACT: The paper presents the data on a multidirectional activities aiming at successful protection of alkaline fens in Poland. The results of the countrywide inventory, selected aspect of ecology of alkaline fens and the needs for their protection have been evaluated. Special attention has been paid to the scale and the results of active nature management, realized by the Naturalist's Club.

KEY WORDS: alkaline fens, active management, Natura 2000 habitats

Wstęp

Torfowiska alkaliczne wraz z niskoturzykowymi młakami należą do grupy siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej o kodzie 7230. Z punktu widzenia ochrony przyrody (a szczególnie ich specyficznej flory i fauny) należą do najcenniejszych ekosystemów Polski. Są środowiskiem życia takich gatunków rzadkich i zagrożonych, w tym będących przedmiotem szczególnego zainteresowania ze strony Wspólnoty Europejskiej, jak m.in.: skalnica torfowiskowa, lipiennik Loesela oraz poczwarówki - jajowata, zwężona i Geyera. Wśród licznych osobliwości wymienić należy również gatunki mszaków, szczególnie mchów brunatnych reprezen-

towanych m.in. przez tzw. relikty glacialne, np.: *Messia triquetra*, *Pseudocalliergon trifarium*, *Paludella squarrosa* oraz *Hamatocaulis vernicosus* (także wymieniany w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej). Spośród roślin naczyniowych na szczególne podkreślenie zasługuje występowanie licznych gatunków storczykowatych.

Do najcenniejszych i zarazem największych obszarów występowania torfowisk alkalicznych w Polsce należy dolina Rospudy oraz górny basen Biebrzy. Oprócz tych rozległych i powszechnie znanych obiektów, występują one w rozproszeniu niemal na całym terenie kraju, jednakże ich większe koncentracje znajdują się na obszarach pojeziernych północnej Polski i w rejonach podgórskich. Niemal wszystkie torfowiska